

JUTRO

Schwere Abwehrkämpfe an der Rör

Zahlreiche feindliche Angriffe bei Saargemünd zerschlagen — Erfolgreiche deutsche Angriffe im Oberrhein — Neuer britischer Grossangriff südwestlich Faenza — Nur geringfügige Bodengewinne — Vergebliche sowjetische Angriffe in Ungarn

Aus dem Führerhauptquartier, 15. Dez. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Saar westlich und südwestlich Duren stehen unsere Verbände in schwerer Abwehr gegen starke Infanterie- und Panzerkräfte der 1. amerikanischen Armee, die seit gestern Mittag erneut auf breiter Front angreift. Die heftigen Kämpfe zogen sich bis in die Nachtstunden hin und lebten am heutigen Morgen von neuem auf. An den Ostrandern des Hochwaldes südlich Duren gewannen die Angreifer, soweit sie nicht durch sofortige Gegenangriffe auf ihre Ausgangsstellungen zurückgeworfen wurden, nur einen schmalen Streifen des verschlammten Trichterfeldes. Im Gebiet südöstlich Rüben wird um einige in unserer Front liegende Dörfer gekämpft.

An der Saar, vor allem bei Dillingen und Saarlautern, verwehrt unsere Truppen durch zusammengefasste Feuer und wiederholte Gegenstöße dem Feind auch gestern ein tieferes Eindringen in unser Bunkerfeld. Im Kampfgebiet zwischen Saargemünd und Bilsch zerschlugen Panzertruppen des Heeres und der Waffen-SS zahlreiche feindliche Angriffe und fügten dabei den Amerikanern hohe Verluste zu. Nördlich des Hagener Forstes konnte der Gegner unsere Sicherungen etwas nach Norden zurückdrängen.

Im Oberrhein setzten unsere Verbände in mehreren Abschnitten ihre erfolgreichen Angriffe fort. Südlich Rappoltsweiler wurde der Feind von einer beherrschenden Höhe geworfen, die in den Hoch-Vogesen gelegene Burg Hoheneck wieder erobert. Bei beiden Angriffen waren die Verluste des Gegners hoch. Insgesamt blieben über 300 Gefangene, darunter ein Oberst, in unserer Hand.

Das Störungsfeuer auf London und Antwerpen dauert an.

In Mittelitalien wurden feindliche Vorstöße in den Bergen östlich der Ligurischen Küste abgewiesen. Starke Angriffe britischer Verbände südwestlich Imola

scheiterten in unserem Feuer. Ein Bataillon der 6. englischen Panzerdivision, das nach schweren Kämpfen in unsere Stellung hatte eindringen können, wurde im Gegenangriff vernichtet. Südwestlich Faenza sind die Briten nach starker Feuerbereinigung zum Grossangriff angetreten. In den noch andauernden schweren Kämpfen konnten sie bisher nur geringfügig vordringen. Die nach Zuhilfenahme von frischen Kräften am Naviglio-Abchnitt erneut zum Angriff angesetzten kanadischen Verbände erlitten bei dem vergeblichen Versuch, ihre Brückenköpfe zu erweitern, wiederum hohe Verluste.

In Nordost-Kroatien wurde das südliche Ufer der Donau und Drau von versprengten und Bandengruppen gesäubert. Neue stärkere Angriffe des Feindes südöstlich Vukovar blieben erfolglos.

In Ungarn führten die Sowjets südlich und nördöstlich des Plattensees, sowie vor Budapest nur einzelne vergebliche Angriffe. Südlich des Eipel-Flusses versuchten starke bolschewistische Kräfte seit Tagen unsere Abwehrfront bei Szecezy zu durchbrechen. An dem zähen Widerstand unserer Truppen scheiterten alle Durchbruchversuche in harten Kämpfen. Auch nördlich Erlau blieben die Angriffe, mit denen der Gegner die Gebirgsausgänge von Süden her öffnen wollte, vergeblich.

Im Raum zwischen Brück-Gebrige und dem Hernal blieb der Feind im Feuer unserer Grenadiere und Gebirgsjäger nach geringen Anfangserfolgen liegen. Felder der Strasse Ungvar-Kaschau und an der Bahn Dabica-Tarnow in Galizien scheiterten sowjetische Vorstöße.

Bei der Abwehr heftiger Luftangriffe auf den Hafen von Libau schossen Luftverteidigungskräfte der Kriegsmarine 5 sowjetische Bomber ab.

Über dem westlichen Reichsgesbiet herrschte am gestrigen Tage beiderseits Jagdfliegertätigkeit. Leichte nordamerikanische Bomber griffen saarpfälzisches Gebiet an.

Težki obrambni boji ob Rörü

Številni sovražnikovi napadi pri Saargemündu razbiti — Uspešni nemški napadi v zgornji Alzaciji — Nov britanski velenapad južnozapadno od Faenze — Brezuspješni sovjetški napadi na Madžarskem

Führerjev glavni stan, 15. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

Ob Rörü zapadno in južnozapadno od Dürna se naši oddelki ogorčeno branijo pred močnimi pehotnimi in oklopniškimi silami ameriške 1. armade, ki napada od večera opoldne znova na široki fronti. Siloviti boji so se raztezali pozno v noč in so davi znova oživeli. Ob vzhodnih robovih gozdov južno od Dürna so zavzeli napadatelci, v kolikor jih niso vrgli takojšnji protinapadi nazaj v njihove izhodiščne položaje, le opek pas blatnega liskastega ozemlja. Na področju južnovzhodno od Rötgena so boji za nekatere vasi v naši bojni črti.

Ob Saari, zlasti pri Dillingenu in Saarlautern, so preprečile naše čete s strnjanim ognjem in ponovnimi protinapadi tudi večer globlji vdor med naše bunkerje. Na bojišču med Saargemündom in Bilschem so razbile oklopniške skupine vojske in vojaške SS številne sovražnikove napade. Pri tem so zadale Američanom velike izgube. Severno od Hagenaških gozdov je uspelo nasprotniku, da je potisnil naše zaščitnice nekoliko proti severu.

V zgornji Alzaciji so nadaljevali naši oddelki v več odsekih uspešne napade. Južno od Ribeauvillaa smo vrgli sovražnika z neke obvladujoče višine in zavzeli v visokih Vogezih grad Hoheneck. Pri obeh napadih je imel nasprotnik velike izgube. Skupno smo privedli 300 ujetnikov, med njimi nekaj topnikov.

Motilno obstreljevanje Londona in Antversa se nadaljuje.

V srednji Italiji smo odbili sovražnikove smuke v gorah vzhodno od ligurske obale. Močni napadi britanskih oddelkov južno-zapadno od Imole so se zrušili v našem ognju. Bataljon ameriške 6. oklopniške di-

vizije, ki je vdol po težkih bojih v naše postojanke, smo s protinapadom uničili. Južnozapadno od Faenze so prešli Britanci po najmočnejši topniški pripravi v velenapad. V se trajajočih težkih bojih so doslej le malo napredovali. Kanadski oddelki, ki so prešli po dovedbi svežih sil ponovno v napad v odseku pri Navigliu, so utrpeli med brezuspješnim poskusom, da bi razširili svoja predmestja, zopet velike izgube.

V severnovzhodni Hrvaški smo očistili južno obrobje Dunava in Drave razpršenih in tolovajskih skupin. Novi močnejši sovražnikovi napadi južnovzhodno od Vukovara so bili brezuspješni.

V Madžarski so podvezle sovjetske čete južno in severnovzhodno od Blatnega jezera in pred Budimpešto samo posamezne brezuspšne napade. Južno od reke Eipel poskušajo močne boljševiške sile že več dni prebiti naše obrambne bojišče pri Szecezyju. Zaradi žilavosti odpora naših čet so se v tridih bojih izjalovili vsi probajni poskusi. Tudi severno od Egra so bili brezuspješni nasprotnikovi napadi, s katerimi je hotel sovražnik z juga odpreti izhode s pogorja.

Na področju med gorovjem Brück in Hernaldom so se po pričetnih uspešnih zrušili sovražnikovi napadi v ognju naših grenadirjev in gorskih lovcev. Na obeh straneh ceste Užhorod—Košice ter ob železnici Dabica—Tarnov v Galiciji so se izjalovili sovjetški sunki.

Med obrambo silnih letalskih napadov na luko Ljapaja so sestrelile zračno-obrambene sile voje mornarice 5 sovjetških bombnikov. Nad zapadno Nemčijo je bilo večer obojestransko živahno delovanje lovskih letal. Ameriški lahki bombniki so napadli saarpfalsko ozemlje.

Američani so napredovali le nekaj metrov

Berlin, 15. dec. Kljub nadaljnjemu močnemu pritisku so Američani na doseganih zariših zapadnega bojišča tudi v sredo napredovali le nekaj metrov. V odseku pri Ruri zapadno od Dürna niso mogli zlo-miti odpora nemških čet niti v Mariawellerju niti v Berichswellerju. Tudi v gozdu pri Wenauerju in na obeh straneh Geya je ostal sovražnik na doseganih črti.

Da bi poživili ofenzivo, so Američani razširili svoje napadalno bojišče. Ko so severnovzhodno od Jülicha zbrali močne sile ter pripeljali 60 polno natovorenih avtomobilov v Koslan tik za bojiščem, je nenadno udarno posegel vmes oddelek nemških nočnih bojnih letal. Kljub silni protiletalski obrambi in veliki uporabi žarometov so prva letala točno odvrkla svetlobne bombe, sledeča letala JU 87 pa so v strmoglavnem poletu z bombami razbila sovražnikovo zbirališče. Povzročila so hude eksplozije in požare med zalogami streliva in pogonskega goriva. Oddelek nočnih bojnih letal se je brez izgub vrnil na svoje oporišče.

Na južnem krilu pa je izvedel sovražnik med Monschauom in Vossenackom nove napade. Z napadi v smeri proti Röllebrochu in Simmerathu, ki so bili prvotno uspešni, hoče doseči sovražnik prav tako kot z napadi zapadno od Dürna Ruro, ki teče tu v ovinkih do Monschaauna proti jugozapadu. Nemški protisunkovi za popolno očistitve krajevskih sovražnikovih vdorov, ki so dovedli že do ponovnega zavzetja Röllebroicha, do večera še niso bili končani. V

te boje so posegle tudi nemške rezerve.

Tudi ob Saari so se podnevi in ponoči menjavali nemški protinapadi s sovražnikovimi sunki. Oklopniški oddelki in ljudski grenadirji so pregnali sovražnika, ki je po najtežji topniški pripravi vdrl za nekaj korakov v Dillingen in Saarlautern.

Poročnik Kessinger ter njegovi možje so zgled za to, s kako žilavostjo se borijo posadke bunkerjev. Kljub temu, da je bil razrujen, je s prodorom razbil sovražnikovo napadalno skupino. S številnimi ujetniki se je vrnil nato v bunker ter je tam tako dolgo vztrajal, dokler ga niso razbremenili nemški vojaki s sosednjih postojank.

Junaški boji posadke Metza, ki veže s svojim hrabrim odporom močne sovražnikove sile daleč za glavnim bojiščem, še vedno niso končani. Sovražnik je dan prej javil, da je bil z napadom na Fort Driant strel poslednji odpor, toda v prazdnjati noči je moral priznati, da so divjali v sredo še vedno boji okrog utrdb Jeanne d'Arc.

Med Saaro in gornjim Renom, kjer divja tretja težka bitka na zapadnem bojišču, so se nadaljevali izpremembi polni boji, ne da bi se položaj bistveno izpremenil. Ob Bleisi je nasprotnik zamen poskušal razširiti svoje predmestje pri Habkirchenu. Pri Blesbrücken so se izjalovili vsi njegovi poskusi, da bi si izsilil prehod preko reke. Da bi razširil temni klin proti Bleisi, se Američani severno od Röherbacha ter zapadno in južno od Bilscha ponovno napadli, a niso imeli uspeha v borbi proti nemakim

Rumunska narodna vlada

Berlin, 14. dec. Z novo rumunsko narodno vlado je bila ustvarjena podlaga za zastopanje rumunskih interesov, ki se lahko opira na široke rumunske ljudske množice. Vladi Horia Sime pripadajo ljudje iz vseh slojev narodnega rumunskega življenja. Kulturni minister Christi velja kot zagrozen sovražnik boljševizma. Bil je prvoborec za povratek Besarabije k Rumuniji. Vojni minister general Chitnoaga se je udeležil bojnega pohoda proti boljševizmu in je nosilec visokih nemških in rumunskih odlikovanj. Propagandni minister Manoliescu je brat bivšega zunanje ministra. Glede na velike zasluge, ki si jih je pridobila Železna garda v boju proti boljševizmu, je bilo naravno, da je Horia Sima, ki je kot vodja Železne garde prevzel veliko dedščino Codreana, sprejel v vlado tudi odlične sodečave legionarskega gibanja. Zunanji minister princ Saurdza in notranji minister Jasinski sta bila že v prvi Antonescovi vladi. Gospodarski minister Georgescu je bil ustanovitelj legionskega gibanja po Codreanovi smrti.

Bonomi v službi zaveznikov

Stockholm, 15. dec. Newyorški radio poroča, da je imela včeraj nova Bonomijska vlada svojo prvo sejo. Govoril je Bonomi, ki je trdil, da bo vlada spoštovala zavezniške mirovne pogoje. Nadležje je izjavil, da se vlada z vprašanjem monarhije ne bo bavila, preden ne bo italijanskemu narodu dana možnost, da se svobodno odloči za obliko vlade, ki si jo sam želi. V vladi nista zastopani socialistična stranka in stranka akcije. V njej tudi ni grofa Sforze.

Razpad poljske vlade v Londonu

Stockholm, 14. dec. Medtem ko je objavila »Evening Star«, da je nastala nova kriza v poljski begunski vladi v Londonu, ki bo dovedla verjetno do odstopa delovnega in finančnega ministra, je sporočil takozvani predsednik poljskega sovjetskega komiteja v Lublinu, Berut, da se bo komite verjetno ob koncu leta preimenoval v »časno poljsko vlado. Na vprašanje, kako se bo zadržala ta vlada do Mikolajczyka, je odgovoril: »To je odvisno od Mikolajczyka samega.«

Razpadu poljske begunske klike v Londonu stoji torej nasproti konsolidacija sovjetskih Poljakov, ki jih podpira Moskva. Temu je primeren tudi način izražanja ljubinskih Poljakov. Tako je po poročilu agencije Tass objavil lublinski poljski list »Reszc Pospolita« članek predsednika stranke Drobnera, ki izrecno zahteva, naj preimenuje komite v »časno poljsko ljudsko vlado«, ker da so dani za to »vsi objektivni pogoji. Drobner nujno zahteva to preimeno, da bi pokazal, da je trditelj »poljske reakcije« čes, da je neosnovan vlade dokaz »slabosti in nepriljubljenosti«, brez osnove in napačna.

V nizozemskem blatu in izrazu

Amsterdam, 12. dec. V nekem vojnem poročilu iz Nizozemske poroča britanski radijski komentator Chester Willmont o razgovorih z britanskimi častniki, ki so se borili na Novi Gvineji. Po njihovih izjavah označujejo vlažna nizozemska tla za najslabše in najtežje ozemlje za pehoto in ne ki britanski major je izjavil dobesedno: »Pešec živi in se bori v blatu. Med borbarji ni nikoli suh. Ozemlje je popolnoma ravno. Sovražnik mora videti vsakega napadaleca in če si človek izklopel jarek, se ta takoj napolni z vodo. Če se zateče v kakšno kmečko hišo, ga obsuje Nemec takoj z ognjem iz metalcev granat. Borba na Novi Gvineji je bila namreč temu zelo enostavna. Tam je bilo tudi zelo vlažno in blatno, vendar ni bilo takega mraza. Nesrečna pehota bo doživela mrzle in mokre bojiščne praznike. Vsa avstralska vojna jih bo komaj ugrela.«

Britanski nemški na Nizozemskem

Ljubna 12. dec. Po mnenju angleških vojaških krogov je treba za neznatne uspehe angleških čet na Nizozemskem na ti nekoliko mirnavnih izgovorov opraviti in posmisliti. Zato se v Angliji širijo po radiu in po tisku ovi bojevi, ki zlasti poudarjajo težki položaji angleško-kanadskih vojakov. Ne samo jesensko vreme, deževje in povodni se vedno poudarjajo kot velike nevarnosti, marveč se našteva tudi to, da so Nemci vsekaj najmanjši grčak, vsekaj jez in vsekaj železniški vozič izpremenili v jako trdnjavo, ki to morajo angleški vojaki zavzeti z velikim napotom in znatnimi izgubami. Često je le par desetih Nemcev, ki na ta način cele dneve zaustavljajo velike angleške odčine.

zapornim oddelkom, ki so ponovno prešli v protinapade. Hudi boji, ki so nastali sprito nemških protinapadov za odstranitev krajevnih vdorov, se do noči še niso končali.

Med gozdnatim grebenom spodnjih Vogezov ter gornjim Renom so izvedle nemške čete vrsto protinapadov, s katerimi so ob srednji Saueri in južno od potoka Seitz zaustavili prejšnjega dne prodrla sovražnika. Zaradi protudardne nemških oklopnikov je bil Američanom posebno ob Seitzu onemogočen prodor v ravnilo pred tako zvano Weisenburško stopnico.

Tudi na področju Wörtha so se bili še ponoči med Hochwaldom in gozdom pri Hagenuau srditi boji za posamezne kraje, ki so že 48 ur v središču bojev. V gornji Alzaciji so izvedle nemške čete pri Schlettstadtu napade za zboljšanje postojank, medtem ko so v Vogezih ter ob njihovem južnem robu pri Thannu krvavo odbile več sovražnikovih krajevnih sunkov.

Darujte za Zlasko pomoč!

Führer kongresu novinarjev

Dunaj, 15. dec. Kongres zveze narodnih novinarskih združenj je poslal Führerju naslednjo brzojavko:

Führer! Predsedništvo zveze narodnih novinarskih združenj Vam pošilja vdan pozdrave na Dunaju zbranih evropskih novinarjev. Naše zborovanje se vrši v znamenju spoznanja, da temelje vse misli o evropski bodočnosti na predpostavki nemške zmage. Goreče želje vseh narodnih novinarjev naše celine veljajo močno, v čigar rokah počiva evropska usoda.

Predsedništvo Zveze narodnih novinarskih združenj.

Führer je odgovoril na poslanico predsedstva s sledečo brzojavko:

Zborujočim novinarjem se zahvaljujem za njihove pozdrave. V času največjih vojaških naporov v usodnem evropskem boju zasledujem z največjim zanimanjem njihovo častniškarsko delo, s katerim svetujejo narode ter tako pomagajo v tem svetovno-zgodovinskem spopadu. Zato želim njihovemu delu v interesu njihovih narodov in evropske bodočnosti popoln uspeh.

Führerjev glavni stan, 13. dec. 1944.

Adolf Hitler.

Svetovna kriza

Članek dr. Goebbelsa v listu »Das Reich«

Berlin, 15. dec. Ta vojna je največja kriza zapadnega človeštva, ugotavlja minister dr. Goebbels v svojem najnovejšem uvodniku v »Reichu«. V njem prikazuje faktorje, ki imajo na zavezniški strani negativne posledice, ki pa jih Američani, Britanci in Sovjeti stalno prikrivajo svetovni javnosti. Dr. Goebbels se bavi z dejstvom, da je morala žrtvovati Anglija med to vojno svoje, v mnogih stoletjih zbrano narodno bogastvo in da je imela Sovjetska zveza ogromne izgube, ki jih ceni na 15 milijonov ljudi. Dr. Goebbels, ki naziva to vojno »sveto ljudsko vojno«, piše:

Svetovno krizo je povzročila zapadna demokratsko-plutokratska koalicija, katera jo še danes nadalje neti s svojo slepo trmoglavostjo ne glede na to, da sama sprito tega razvoja najbolj trpi. Nihče ne more trditi, da ni Führer vsega poskusil, da bi se mirno pobotal, že zato, ker je od pričetka vedel, kakšne obupne posledice bo imel vojaški spopad. Zapadni tabor je to preprečil in mora danes svojo pogreško drago plačevati. Anglija že sedaj obkrojuje izgubo vsega svojega bogastva iz časov kraljice Viktorije in kd v, kakšne obupne posledice jo čakajo ob koncu te gigantske borbe, toda, kaj nam koristi vse to spoznanje in predvidevanja na naši strani, ako vztraja sovražnikovo vodstvo kljub temu pri trmasti odločitvi, da je treba vojno za vsako ceno nadaljevati in Nemčijo uničiti, njen narod pa zatreči. Proti temu se moramo boriti z vsemi silami, ki so nam na razpolago, čeprav mora zato v tej vojni težko trpeti vsa Evropa, kajti krivi nismo mi, temveč oni Britanci, katerih edini bojni cilj obstoja v zadostitvi bolne želje po masčevanju nad nemškim Reichom. Izpolnitve svojih patoloških želj ne bodo nikdar doživeli, pač pa bodo razbili svoj lastni imperij ter pogladi britanski narod s ponosnih višin njegove nekdanje moči in njegovega ugleda v preteklosti v nižine sedanjosti. Nemčija je bila in bo ostala v vseh svetovnih spornih jezičkah na tehtnici, pa bo konec te vojne nenadoma in drastično zopet pokazal, kako daleč segata področja njene dejavnosti in njene vpliva.

Te vojne ne bo zapustil noben človek in noben narod v drugem notranjem in zunanjem stanju, kakor je vanjo stopil. V poednostih je to morda obžalovanja vredno, toda izpremeniti tega ni mogoče. Danes se ne podirajo le hiše naših mest ter stolnice in kulturni spomeniki Evrope, temveč z njimi tudi poseben svet. Nekateri ga nazivajo ljubljani, drugi prokleti svet. Bil je to svet meščanskega egoizma in superindividualizma, ki je bil preveč steril in nesposoben, da bi organiziral sožitje članov kakega naroda in narodov med seboj. Z njim se pogreza meščansko fraziranje, umetnost, ki obstoja v tem, da s mnogimi besedami ne pove skoraj nič in da skrhava važnih življenjskih problemov narodov zobe s številnimi neumnimi konferencami. Nemški narod je poskušal od 1. 1933 ustvariti v svojem lastnem območju nov, boljši svet na mirnem načinu. Njegovi sovražniki z meščansko-demokratske strani tega niso hoteli in se v odločilni uri niso ustrašili niti tega, da so poklicali na pomoč svetovni boljševizem, da bi v jedru

zadušili poskus osnovanja skupnosti našega naroda. Vprašajmo se le, kje bi bili narodi zapada danes, ako bi posnemali ta nemški poskus ureditve vprašanj 20. stoletja, in kje so danes, ko se krvavo bore, pa bomo videli, kak zločin so s tem napravili nad človeštvom krivci te vojne. Nam sovražni evropski narodi so v resnici pod njihovim peldenskim vodstvom zamenjali raj s pekлом, toda s tem niso izgubili še ničesar, kar bi se ne dalo popraviti. Tudi plutokratska vodstva si najbrže ne utvarjajo, da jim bo še enkrat uspelo, da enako kakor po prvi svetovni vojni ogrožljajo narode za ceno njihovih žrtev. Nemški primer, ki se žal ni mogel prebiti do zmage po poti mirne izmenjave misli in dobrin, je danes z zgodovinsko nujnostjo prisiljen, da se obrzi z obrambno vojno. S sklepom naših sovražnikov, da nas bodo napadli z orožjem, je svetovna kriza, ki je tlela že od prve svetovne vojne, znova javno izbruhnila. Nemški narod mora izvršiti v tej svoji dejanski zgodovinski poslanstvu. Ne glede na to, ali hočejo drugi narodi spoznati to ali ne, je nemški narod danes borec in nosilec novega duha med narodi in s tem boljšega in plemenitejšega človeštva. Rezultat te vojne bo za Nemčijo najčistejša ljudska država. Obsegala bo vse stanove in razrede, bo domovina močnih in slabotnih ter predmet ponosa za ves svet. Kakor plit Feniks iz pepela se bo tudi ona dvignila iz razvalin, s katerimi je ta vojna prekrila Evropo. Ako si Angliji utvarjajo, da bodo nemški narod po vojni lahko vzgojili, se moramo temu le pomilovalno nasmehnuti. Pri prvem poskusu, v kolikor bi bilo to sploh možno, bodo ugovorili, da mu ne morejo ničesar nuditi, temveč lahko obratno od njega le vse vzamemo. Novi, boljši red kilje v Reichu, nemški narod pa je njegov nosilec in branilec. Plameni naših gorečih mest so kot označevalci na poti njegove ureditve.

Sprememba vlade v Švici

Bern, 15. dec. V združenji zvezni skupščini je bil izvoljen za naslednika dosedanjega švicarskega zveznega predsednika Stämpfija za leto 1945. zastopnik kmečke in meščanske stranke, zvezni svetnik E. von Steiger. Za podpredsednika je bil izvoljen zvezni svetnik Kobelt.

Namesto bivšega zveznega svetnika Pilet Golaza je bil izvoljen prof. dr. Petitpierre, ki pripada svobodnomislelni stranki. V Švici odgovarja mesto zveznega svetnika zunanjemu ministru. Zvezni svetnik Pilet Golaz je odstopil, kot je bilo že javljeno v zvezi z odklonitvijo Sovjetske zveze, da bi obnovila diplomatske odnose s Švico.

Bern, 15. dec. Švicarska združena zvezna skupščina je izvolila za predsednika zveznega sodišča za leto 1945 in 1946 dosedanjega podpredsednika dr. Plinia Böldi. Dobil je 175 glasov pri absolutni večini glasov. Za podpredsednika zveznega sodišča za isto razdobje je bil izvoljen zvezni sodnik dr. Georg Leuch s 143 glasovi pri absolutni večini 81 glasov.

Das grosse Panzersterben im Osten

Der Panzerdurchbruch der Sowjets im Raum von Gumbinnen an der ostpreussischen Grenze wurde durch das entschlossene Eingreifen einer im Wehrmachtbericht rühmlichst genannten Flakabteilung vereitelt. Die schweren Stahlkolosse der Sowjets wurden von deutschen Panzerbrechenden Waffen und Granaten teilweise vollkommen auseinandergerissen und liegen nun weit zertrent im Gelände herum.

(Foto: Brütting/TO—EP)

Pokopališče sovjetskih tankov

Prodor sovjetskih oklopnikov na področju Gumbinnena na vzhodno-pruski meji je s odločnim posegom preprečil oddelek protiletalskega topništva, ki je bil pohvaljen tudi v poročilu vrhovnega poveljstva. Težki jekleni oklopniki boljševikov so bili od nemškega protiooklopniškega orožja razbiti in deloma zažgani in leže daleč naokrog po terenu.

Za rešitev Evrope

Izjave Degrella na zborovanju zveze narodnih časnikarstvih združenj

Berlin, 14. dec. »Danes ni več čas za to, da bi sanjali o Evropi, danes je treba Evropo rešiti. Ta rešitev obstaja samo v ustanovitvi nove Evrope na novi socialni podlagi, kar pa je v stanju napraviti le Nemčija. Usoda ji je podelila njeno veliko prihodnost.«

S tem opozorilom je stopil nosilec hrastovih listov Sturmbannführer Leon Degrell pred zborovalce na tretjem kongresu »Zveze narodnih časnikarstvih združenj«.

Evropa doživlja danes, kako prodirajo boljševiške množice osredotočeno »proti Nemčiji. Takrat, ob priložnosti velike svetovske ofenzive, so menili v meščanskih krogih marsikaterih dežel, da bodo nekoga dne prišli Anglosasi, vzpostavili potrebno varstvo proti vzhodu in preprečili, da bi boljševizem preplaval Evropo. Namesto tega pa doživljamo, da je anglosaško gospodarstvo postalo samo odskočna deska boljševizma. Če bi zmagale zapadne sile, torej kapital, ne bi bila slika za Evropo prav nič rožnata, Evropa bi prišla pod diktato financ. Po par mesecih lahko ugotovimo, da so plutokracije popolnoma odrekale na ozemljih, ki so jih zasedle. Upanje, da bi nas lahko rešili, je izgubilo, pri tem pa ne smemo prezreti, da bi bila z boljševiško zmago izgubljena celo Amerika.

»Danes gre za rešitev Evrope. Dve sto do tri sto milijonov ljudi mora biti zaradi svoje civilizacije in kulture v stanju, da obvaruje Evropo pred boljševiško zmedo. Danes gre za to, da ustvarimo Evropo, ki bo združena ne le v vojni, marveč tudi po njej.« Od 1940 do 1944 so že pričeli graditi novo Evropo, ki pa za to še ni bila zrela niti pripravljena. Evropi še ni bilo možno dati in pokazati pravih idealov, predvsem ne ustvaritve socialnega reda, ki preprečuje vsako anarhijo. Kljub temu ni bilo ta štiri leta brezuspešna. Izkušnje, dobljene v tem času, bodo lahko koristile v bodočnosti. Nekaj pa se je že pokazalo, da se je namreč vsaka dežela, ki ni razumela evropske zamisli, zrušila. »Brez Evrope,« je posebno poudaril Degrell, »je izgubilo življenje svoj smisel. Brez Evrope je samo še svet brez vsake kulture.«

Vodja valonske divizije in odlični bоре v mnogih bitkah na vzhodnem bojišču je nato zagotovil, da je popolna zmaga Evro-

pe še vedno možna. Dokaz za to je bil do-
prinešen na vseh bojiščih. Oni, ki so pri-
šli septembra dvomiti v nemško moč, so
morali danes priznati, da so se varali.
Nemško vodstvo je izvedlo iz razvoja po-
trebne zaključke. Nemški vojak je razvil
odporno silo, ki je začudila ves svet. Z
ogromnimi izgubami ljudi, gradiva in časa
doživlja Amerika prav tako kakor Sovjet-
ska zveza poraz za porazom, na drugi
strani pa nastajajo v Nemčiji nove divi-
zije in armade z najboljšo opremo. Nemško
vojaško vodstvo se je z izredno genialnost-
jo prilagodilo novim razmeram. Težki tanki
ki so veljali nekoč kot nepremagljivi, dan-
es pa nastopa nemški vojak z oklopniko
pestjo, čije izdelovanje je zelo poceni, uspeš-
no proti najtežjim tankom. Približuje se
čas odločilne bitke in s hrabrostjo nemš-
kega naroda in njegovo odprno silo, ki
je brez primere v zgodovini vseh narodov,
bi bila Amerika prav tako porazena kakor
boljševizem.

Z vojaškega vidika torej ni nobenega
problema, toda, je posvaril Degrell, pro-
blem Evrope ostaja. Nihče si ne sme do-
mišljati, da je komunizem iz nič združil
okrog svojih zastav milijone ljudi. To iz-
haja iz tega, da milijoni ljudi, ki živijo da-
nes brezupno tja v en dan, iščejo izhoda.
Sedaj je treba ustvariti socialen red za vso
Evropo, resnično izvesti narodno socialistič-
no revolucijo. Nikdar ne bi izvršili nemški
vojaki tako nadlovelskih naporov, če ne bi
imeli vsak posamezni vojak občutka, da je
Prednost izbrala Führerja za to, da
ustvari v Evropi zakon novega reda in so-
cialne pravičnosti. Za ustvaritev pravega,
napriktiga socializma, se borijo danes
milijoni vojakov in ne samo Nemci, marveč
vojaki najrazličnejših evropskih narodov.
Nezaslišano trpljenje, ki ga prestajajo po-
samezniki in narodi, zahteva protivrednost.
In ta protivrednost je srečna Evropa, v
kateri bodo našli srečni narodi nov dom.
Samo narodni socializem je v stanju, da da
podlago za to novo bodočnost Evrope.

»V roke Nemčije je položena velika mi-
stija. Prav tako kakor so imeli drugi veli-
ki narodi nekoč v zgodovini veliko priliko,
ima sedaj Nemčija svojo priliko. Možna je
samo dvojica: ali bo zgradila Nemčija novo
močno Evropo, ali pa bo Evropa propadla.«

London: Nemška bojna moč ni strta

„Times“ previdno napoveduje, da „bo treba napasti spomladi“

Stockholm, 13. dec. Kakor javlja lon-
donski dopisnik lista »Dagens Nyheter«,
smatrajo vsi anglosameriški opazovalci na
zapadnem bojišču v nasprotju s svojimi
prejšnjimi velikopoteznimi izjavami, da
je odločilni zavezniški prodor na zapadu
v zimskem času praktično neverjeten. Po-
sebnost poudarjajo, da nemška bojna moč
še dolgo ni zlomljena ter da je dana moč-
nost občnih nemških protisunkov pred-
vsem na področju letalske vojne. Jasn-
je, da anglosameriški protisunkovi ne morejo
bistveno vplivati na nemško obstrlejanje
Anglije z »V 1« in »V 2«. Ne da se ta-
jiti, da je izjavila misel o verjetnem po-
daljšanju vojne preko zime psihoško
veliko nezadovoljnost med Angličani.

Stockholm, 13. dec. V sled trajno moč-
nega nemškega odpora na zapadnem boji-
šču ter naraščajoče moči nemške oborože-
ne sile je tudi »Times«, ki se sicer le red-
ko kdaj zdrži iz svoje otopelosti, obja-
vil zelo previdno poročilo o vojaškem po-
ločaju. »Times« pravi, da potrjuje sploš-
ni pregled dogodkov na zapadnem boji-
šču nujno previdnost, o kateri je pred
kratkim govoril Churchill. »List, ki sicer
enako kot ostalo angleško časopisje piše
tako, kot da bi bila vojna že dobljena, ter
da bo to leto končana, nenadno pripomi-
nja:«

»Treba bo napasti spomladi.«

„S čim pa naj Anglija plača?“

Britanske skrbi zaradi dobav po pogodbi z Zedinjenimi državami o posojilih in zakupih

Zeneva, 12. dec. Gospodarski strokovnjak
lista »Manchester Guardian« ugotavlja, da
je pogodba, ki jo je sklenil Keynes v
Washingtonu, samo kompromis in da Angli-
ja pri tem ni mnogo pridobila. Prvič
bodo dobave po tej pogodbi v prihodnjem
letu zmanjšali za 50% in to ni ravno
ugodno za Anglijo, ki je sredi vojne. Dru-
gič ji železa in jekla po 3. decembru v
smislu pogodbe sploh ne bodo več dobav-
ljali, marveč bo morala Anglija vsako ta-
ko dobavo takoj plačati, za kar bo preje-
la dovoljenje, da lahko potem iz teh su-
rovin izdelane proizvode izvaža.

Toda s čim naj Anglija plača? Keynes
je odklonil dolarsko posojilo za financira-
nje ameriškega izvoza v Anglijo, ker je
mnenja, da Anglija ne sme več zviševati
svojega itak že ogromnega dolga. Sma-

tra, da je boljše, če poravnava uvoz z
izvozom. Toda Anglija potrebuje dolarjev,
da lahko uvaža surovine, iz katerih lah-
ko nato izdeluje izdelke za izvoz. Teh do-
larjev pa ne more dobiti z izvozom v de-
žele, kjer velja funt in o kakem večjem
izvozu v Zedinjene države sploh ne more
biti govora. Amerika tudi Anglezem ni
dopustila, da bi si napravili zlatno rezervno.
L. 1941 se je ta rezerva neverjetno zmanj-
šala, nato pa so sklenili pogodbo o po-
sojilih in zakupih. Anglija je tedaj posku-
šala ustvariti si spet majhno rezervno, toda
Washington je budno pazil in čim so do-
segle rezerve določeno stopnjo, je črtil iz
pogodbe o posojilih in zakupih vedno no-
ve vrste blaga, ki ga bo treba sedaj ta-
koj plačati. Lord Keynes torej problema
ni reši.

več je Stettinius jasno zahteval neomejen
gospodarski imperializem Zedinjenih dr-
žav. V ostalem pa se njegov program v ni-
čem ne razlikuje od programa Cordella
Hulla. Pravi vodja ameriške zunanje po-
litike je nadalje, kakor je to Stettinius tudi
odkriti priznal, ne državni tajnik, marveč
predsednik Zedinjenih držav. Ta pa je ostal
isti, samo izvršni organ se je izmenjal.

Pilet Golaz pred narodnim svetom

Bern, 15. dec. Pred švicarskim narodnim
svetom je podal zvezni svetnik Pilet-Gol-
az izjavo o predzgodovini moskovskega
nedostojnega postopanja s Švico. Pika-
za je obsežno švicarsko prizadevanje za
obnovo diplomatskih odnosov s Sovjetsko
zvezo. Na podlagi aktov je dokazal, da se
je sovjetska diplomacija za to prvotno
zelo zanimala, toda končno, je dejal o
najnovejših dogodkih, »samo prejšnji vest,
da se Sovjetska zveza ne namerava udele-
žiti čikaške konference ob strani Portugals-
ke, Španije in Švice, čeprav je sovjets-
ska delegacija že prišla v Ameriko ter je
poznala udeležence. V tem trenutku od-
govor na naša prizadevanja za obnovo di-

Obvestila »Prevoda«

Dodatek živl delavcem pri akciji Pöli

Delavci, katerim bo izdala akcija Pöli,
nakazilo za nabavo moke in soli, naj vsa-
kolkrat takoj dvignejo omenjeno blago pri
spodaj navedenih trgovcih, in sicer:

Krisper Anton, Dunajska cesta 31 za pod-
ročje Šiške in Bežigrada;

Mendinger Stefan, Smartinska cesta 10,
za področje Vodmata in Most;

Verbič Anton, Stritarjeva ulica 9 za sre-
dišče mesta;

Hrovatin Pavla, Rimska cesta 24 za pod-
ročje Tržnške ceste in Rožne doline ter

Klemenc Franc (Babič), Dolenska cesta
št. 2 za področje Karlovske in Dolenske
ceste.

Delitev graha in sadnih sokov

Razdeljevalci racionaliran' živl v Ljub-
ljani dvigneje pri Prevodu, Novi trg 4-II
nakazila za sadni sok in grah, potreben za
delitev v decembru, po naslednjem redu:
v soboto 16. t. m. z začetnika A do L
in v ponedeljek 18. t. m. od M do Z.
Razdeljevanje se prične ob pol 8. uri.

Črnogorci bežijo pred boljševizmom

Zagreb, 14. dec. Po poročilih iz Saraje-
va beži črnogorsko prebivalstvo, predvsem
pripadniki najrevnejših ljudskih plasti, v
tisočih pred boljševizmom. Kljub vsej be-
di in težkočam zime, ki jih morajo pre-
magati na tem begu, so se priključili pod
vodstvom svojega metopolita nemški
četa in lastnim narodnim oddelkom v
trdnem zaupanju v boljšo bodočnost, ki
jim bo po premaganju boljševiške nevar-
nosti omogočila povratek v njihovo ba-
kansko domovino.

Ali ste že prispevali za božičnico Zimske pomoči?

Vedno novi boji v Atenah

Bern, 15. dec. »United Press« javlja v
četrtki iz Aten, da izgleda, da so se ELAS-
ove čete polastile atenske radijske postaje.
V neki oddaji so pozvali vse Grke, naj
zgrabijo za orožje, v neki drugi pa so tr-
dili, da nadzira ELAS vse Atene z izjemo
nekaterih majhnih okrajev, kjer se drže
še Angličji. Ista radijska postaja, ki se
naziva »Postaja svobodne Grčije«, je tudi
silovito napadla Angležje, ker so obstrelje-
vali svete akropoliske skale.

Britanske čete so morale zmanjšati na
ozemlju, ki je pod njihovim nadzorstvom,
obrok vode na kozarec dnevno. Slab je tu-
di prehranjevalni položaj. Oskrbja z živili je
popolnoma prenehala.

V vojašnicah ob grški Likiviton je pri-
šlo do zelo hudih bojev, ko je kakih 500
do 600 upornikov vdrla vanje in napadla
britansko posadko. Ponokod so se razvili
boji za posamezne sobe. Uporniki so se
morali končno zopet umakniti. Izgube so
bile na obeh straneh pomembne.

Zagreb, 15. dec. V Moskvi sicer še na-
dalje molče o dogodkih v Grčiji, vendar se
po zagrebškem mnenju v svrhu objavljanja
svojih nazorov poslužujejo komunistične
beograjske tiska, Beograjska »Politika«
je že pred nekaj dnevi izjavila o Grčiji, da
komunistična stranka ne bo odložila oro-
žja. Sedaj prinaša »Borba«, glasilo jugoslo-
vanske komunistične stranke, članek, ki ne
napada le Papandrejeve vlade, temveč iz-
rečno tudi vse one, ki to grško vlado pod-
pirajo. Nedvomno se poslužuje Moskva be-
ograjskega tiska kot svojega glasnika, ker
trenutno sama še neče govoriti, po hrvat-
skem mnenju pa je zavzela z beograjskimi

Bitka na Madžarskem

Berlin, 15. dec. Mednarodni poročevalski
urad javlja z madžarskega bojišča:

Na bojišču, ki se vleče od Drave povprek
preko Madžarske do Miškolca, je zbralo
sovjetsko vodstvo okrog 70 strelskih divizij,
15 velikih brijh in oklopnih oddelkov in
15 rumenih divizij. Kljub ogromnemu
nakopičenju mu v zadnjih dneh vasedno ni
bilo mogoče doseči prodora ali kakšnega ope-
rativnega uspeha. Po razbitju čelnega na-
pada na Budimpešto in ustavitvi namerava-
nega sunka skozi ožino med Blatinim jeze-
rom in Donavo se je premeslilo težišče bo-
jev na področje severno od Budimpešte. Tu
se sicer šest sovjetski gardni oklopniki-
ški armadi po osvežitvi posrečilo vdreti do
gozdov ob kolenu Donave, vendar ni v zad-
njem času kljub ogromnim naporom prav
nik napredovala, temveč obratno utrpela je
hude udarce. Glavni sunek boljševikov je
nedvomno usmerjen južno od doline Ipolja
proti vzhodu. Novi težki napadi severno od
Miškolca so časovno in krajevno z njim v
zvezi. Vrgli naj bi močne nemške postoj-
janke v gorovju Matra in Bükk iz tečajev
ali jih vsaj obkolili z zapada in vzhoda.

Istočasno bi radi severno od Miškolca vzdolž
Hernada prodirajoči boljševiški oddelki pro-
dri v bok nemškim postojankam, ki ščitijo
vzhodno od Košic slovaško ozemlje.

V podrobnostih je položaj sledeč:
Med Dravo in Blatinim jezerom so vrgli
boljševiki v boj nadaljnje sile, ki so napade
dale ves dan in ponekod v jakosti polkov.
Na južnem odseku tega bojišča so jih Nemci
povsod vrgli nazaj. Na odseku, ki se na-
slanja na jugozapadni konec Blatnega je-
zera, pa je Nemcem vrh tega uspelo, da so
potisnili svoje postojanke naprej in jih iz-
boljšali. Ob bregovih Blatnega jezera vlada
mir. Na severovzhodnem delu jezera so se
menjavali napadi in protinapadi, s katerimi
so nemški oddelki zvečer znova odstranili
stara vdorna mesta ter potisnili svojo glav-
no bojno črto naprej. Posebno uspešni so
bili nemški protinapadi med jezerom Ve-
lenca in Donavo, kjer so več sovjetskih
bataljonov popolnoma razbili. V splošnem

plomatskih odnosov ni bil več dvomljiv.

Pilet Golaz je opozoril, da je šel Kremlj
končno tako daleč, da je svoje preziranje
Švice javno tako podčrtil, da stvar ni za-
devala le Švice, temveč vseh, ki so bili pri
tej stvari zainteresirani. Pilet Golaz je
poudaril ob koncu, da bo ostala švicarska
politika še nadalje politika suverenosti in
neutrlnosti.

Varčujte z vodo!

Saj smo že dali...

Tako in enako se obregne marsikatera
milstova, mnoga mamica in premnogi
kmečki očanci zarobani te dni, ko trkajo
na njihova vrata ugledne dame, požrtvo-
valni možje in nadejalna dijaška mladina,
prošeč prispevkov za pomoč najpotrebnej-
šim.

»Smo že dali — vedno ne moremo dati.«
je kaj pogosti odgovor na prošnje nabira-
teljev.

Rojaki in rojakinje! Zapomnite si dobro,
da so naši begunci, pregnanci in siromaki
danes podobni nebegnim otrokom, ki po-
trebujejo skrbne matere nege. Dokler
otroci ne odrastejo in si sami ne morejo
preskrbeti vsakdanjega kruha, je dolžnost
vsake matere, da zanje skrbi, jih podpira in
hrani tako dolgo, da si ne pomorejo na no-
ge. Zelo žalostno bi bilo, ko bi dala mati
otroku samo enkrat jesti, pa bi mu na nje-
govo prošnjo, naj mu še nadalje daje, od-
govorila: »Saj sem ti že enkrat dala, dosti
imaš!«

Jesti je treba vsak dan, če hoče človek
ostati zdrav in živ. Da pa se bodo naši be-
gunci in siromaki ohranili pri življenju in
zdravju, jim je treba nuditi vsakdanjega
kruha — jih podpirati tako dolgo, dokler
jim zopet ne bo dana prilika, da se bodo
lahko povrnil na svoje domove, kjer bodo
obdelovali v miru svojo zemljo, ki jih bo
redila.

Dolžnost slehernika je torej, da po svojih

močeh podpira to današnje siromaštvo, do-
kder se ne bodo povrnil časi, ko ne bo več
treba ne prosičati in ne naberačen kruh
jesti.

Sestre in bratje! Zimska pomoč Vam
prav toplo polaga na srce, da še najdlje,
čeprav ste že enkrat dali, z veseljem srecam
dajete ter ohranite naklonjenost nam, ki
vas prosimo, in vsem siromakom, v imenu
katerih vas prosimo.

Opozorilo

Ugotovili so se posamezni primeri zlorab
pri nabiranju prispevkov za božično obda-
ritev Zimske pomoči. Pri nekaterih stran-
kah so se namreč zgledile neke mlajše ose-
be in pobirale prispevke za Zimsko pomoč.
Pri tem se niso izkazali, da so upravičeni
nabirati prispevke in tudi niso darovanih
prispevkov vpisali v nabiralne pole, ampak
samo v neke beležnice.

Opozarjamo zato, da imajo vsi nabiralci
(-ke) prispevkov za Zimsko pomoč posebno
izkaznico, s katero se morajo izkazati, in
da imajo navodilo, da morajo vsi prispe-
veki vpričo darovalca vpisati v nabiralno
polo. Tako izkaznice kakor nabiralne pole
so opremljene z žigom Socialne pomoči.

Prosimo, da darovalci prispevkov to vpo-
števajo in vsak primer morebitne zlorabe
sporoče najbližji postaji policijske straže
ali osrednjemu uradu Socialne pomoči, Go-
spodarskega ceste 2-1.

Bilanca japonskih uspehov

Tokio, 10. dec. Japonski glavni stan ob-
javlja ob obletnici velike vzhodnoazijske
vojne mogočno bilanco svojih uspehov. Po-
sebnost imponirajoče so izgube ameriške in
angleške mornarice. Japonci so potopili
Američanom 37 nosilcev letal, 7 oklopnih,
49 križark, 25 rušilcev, 9 prevoznih ladij,
168 podmornic, 53 torpedov in mnogo
drugih vojniških ladij. Angležem so potopili
2 bojne ladje, 1 nosilec letal in en rušilec.
Poleg tega so še večkrat boljko ladij težko
poškodovali.

Gospodarstvo

K uvedbi 60 urnega delavnika v Nemčiji

Višji vladni svetnik S. H. Schmidt je
objavil v listu »Reichs arbeitsblatt« zani-
miv komentar k nemški naredbi o uvedbi
60-urnega delovnega tedna. V uvodu po-
udarja, da ima naredba zgolj namen, po-
večati storitev v proizvodnji do največje
mere, za kar pa ni merodajno samo po-
daljšanje delovnega časa. Socialno po-
litčna potreba ohraniti človeške delovne
sile se mora spraviti v sklad s produk-
cijskimi potrebami. Res je, da nastane od
časa do časa nujna potreba, brezobzirno
napeti vse delovne sile, kadar naj se iz-
polnijo nevarne vrzeli, vendar je treba
tudi tu upoštevati, da lahko trajajoča pre-
obremenitev dovede do resnih okvar
zdravja, ki lahko dovede od tega, da
končna storitev celo pade. Ponovno se je
že izkazalo, da se da enaka storitev do-
seči tudi pri krajšem delovnem času, če
so podani vsi pogoji za maksimalno inten-
zivnost dela. Kdaj se doseže taka opti-
malna meja, pa ni mogoče na splošno po-
vedati.

Med najvažnejše naloge vodje obrata
spada torej naloga, pravilno ugotoviti oti-
delovni čas, kjer se doseže največja sto-
ritev. Zato predpisov o delovnem času ni
vzeti dobesedno, ker je upoštevati pred-
vsem namen, ki mu naj služijo predpisi.
Večja storitev podaljšanja delovnega časa
se da doseči predvsem pri nameščenih
raznih upravnih panog, kjer po večini še
sedaj velja 48-urni delovni teden. Tu je
brez dvoma mogoče mobilizirati še de-
lovne rezerve. Pa tudi v tem primeru se
ne da postopati šematično, kajti izkušnje
kažejo, da nastopi pri intenzivnem dušev-
nem delu kmalu utrujenost, ki lahko do-
vede do zmanjšanja storitve.

Pri ugotovitvi delovnega časa se mora-
jo upoštevati vse vojno gospodarske in
socialno-politične potrebe. Naloga vodje
obrata pa je, da te potrebe spravi v sklad,
upoštevajoč pri tem krajevne in obratne
razmere. Niti človek, niti stroj se ne sme
predčasno obrabiti. Kitar rečeno, je tre-
ba delovni čas podaljšati če to zahtevata
obseg dela in stanje proizvodnje. Delovne
moči, ki pri podaljšanju delovnega časa
postanejo odveč, je treba prijaviti de-
lovni uradu; če pa delovni urad teh de-
lovnih moči ne more uporabiti, potem ni
treba delovnega časa podaljšati, ker ima
podaljšanje le tedaj smisel, če se s tem
na splošno doseže večja storitev.

Krajši delovni čas je dopusten, kadar
zaradi načina dela prometnih zvez itd.
podaljšanje ne bi prineslo večje storitve.
Tudi v obratih, ki zahtevajo zaradi pra-
hu, plinov, vročine ali vlage težko obre-
menitev delavstva, je dopusten krajši de-
lovni čas. Podaljšanje odpade tudi v onih
obratih, kjer se dela v treh posadih. Ob-
veznost podaljšanja delovnega časa odpa-
de v splošnem tam, kjer je delo zdravju
škodljivo. Pri delavkah pa delovni čas ne
sme presegati 56 ur na teden. V splošnem
je treba pri zaposlitvi žen paziti na to,
če so glede na obveznosti žene v gospo-
dinstvu dani splošni pogoji za podaljšanje
delovnega časa.

Gospodarske vesti

== Kakšne bodo povojne cene avtomobi-
lom. V španskih strokovnih krogih živahno
diskutirajo povojni položaj na svetovnem
avtomobilskem trgu. Splošno so mnenja, da
bo nova proizvodnja vsaj za 40 ali pa še
za več odstotkov dražja kakor pred vojno.
Za severnoameriško serijsko izdelavo men-
ijo, da bo znašala cena 1200 dolarjev za vo-
zilo.

== Koliko stane Anglijo vojna. Čim da-
lje traja vojna, tem bolj se Angležji vpra-
šujejo, ali mora biti ta vojna za deželo re-
še dobra kupčija. To vprašanje je načel
znani londonski list »Financial News«, ki
ugotavlja, da je doba stalnih vojn od leta
1665 do leta 1745 zahtevala izdatke dve
sto milijonov funtov, medtem ko stane se-
danja vojna že 25 milijard funtov. V krat-
kih petih letih je morala Anglija izdati za
vojno 125 krat več kakor v navedenih 80
letih od 1665 do 1745. Lfšt še z resniga-
cijo dostavlja, kaj bi se dalo za ta denar
vse storiti za zboljšanje življenjskega stan-
darda angleškega naroda. V tej zvezi je
značilna tudi nedavna izjava angleškega
produktjskega ministra Lytteltona v spod-
nji zbornici. Lyttelton je dejal, da bo An-
glija po vojni največja dolžnica na svetu.
Zato se angleški narod ne bo mogel več
dovoliti luksusa, da bi iz inozemstva uva-
žal stvari, ki se v Angliji sami lahko iz-
delajo. Na drugi strani pa bo Anglija pri-
silita povečati izvoz v primeri s predvoj-
no dobo vsaj za 50 odstotkov. Razmišlja-
nje o povojni zunanji trgovini ni mogoče,
ne da bi upoštevali grenko in mračno res-
ničnost.

Spominjajmo se brezloncev,
darujemo za Zimsko pomoč!

Kronika

* Kardinal prosi za razrešitev. AFI javlja iz vatikanskega mesta, da je zaprosil 70 letni palermški nadškof kardinal Lavitrano papeža, naj ga iz zdravstvenih razlogov razreši. Kardinal bo prevzel vodstvo neke verske kongregacije, ki je ostalo nezasedeno po smrti kardinala Lapume v l. 1943.

* Bivši fašistični minister za Afriko, Teruzzi, je bil po vesti rimskega radija obojen v odstotnosti na 13 let zapor.

* Osem Italijanov v starosti od 20 in 28 let so ustrelili Anglosaški v nekem zasedenem kraju na podlagi solbe zavezniškega vojnega sodišča, objavlja v Rimu uradno »Corriere della Sera«.

* V Florenci je bil obsojen čopični založnik Latino Latini na pet let ječe, ker je brez odobritve zavezniških natilni list »Umanita Nuova«.

* V vojaškem zaporu južnoapulskega mesta Otranto se je po vesti »Repubblica Fascista« uprlo 240 kaznivcev. Upor so morali zadušiti s sodelovanjem vojske, pri čemer je bilo več ljudi ubitih in ranjenih. Uporniki so vrtili v skladišče petroleja, katerega so zažgali tako, da je vsa vojaška jetnišnica zgorela.

* Protivojni župan v Kanadi, V. Montrealeu v Kanadi so se vršile volitve župana. S 62 proti 48 tisoč glasov je bil izvoljen župan iz l. 1940. Can Cammilleri Houde, ki je bil še pred nekaj meseci zaprt v koncentracijskem taborišču, kamor so ga poslali l. 1940, zaradi njegove propagande proti vojni. Houde je pozval takrat kot montrealski župan francosko govoreče Kanadce, naj se izogibajo vojaški službi.

* Mrzav v Ameriki. Največji del Severne Amerike je zajel hud mraz. Na mnogih mestih je sneg visok 60 do 70 cm. Stevilni ljudje so se ponesrečili. V Kanadi je prišlo 18 oseb ob življenju.

* Stavka železničarjev v Čile. Čilensko notranje ministrstvo je objavilo v sredo zvečer uradno izjavo, v kateri pravi, da se stavka železničarjev še ni končala. Južna proga iz Santiaga in proga Santiaga-Valparaiso obratujeta le pod vojaškim nadzorom. V Santiagu so zaprli 70 voditeljev stavke v Curicu pa 30. Stavke, nemiri in krize so simptomi vseh dežel, ki so v anglosaški vplivni coni in v katerih podtalna vlada boljše življenje. Šele pred dvema dnevi so javili, da so Čile zopet vzpostavljajo diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo.

Iz Ljubljane

Nove zalepke

Pokrajinska direkcija pošte, telegrafa in telefona je poštne urade včeraj spet zalozila z zalepkami, ki smo jih že nekaj časa pogrešali. Dosedanje zalepke so namreč morale biti vzete iz prometa zaradi prepovedane slike izdajalskega italijanskega kralja ter je tiskarna poštne direkcije zato morala zamakniti na zalepki za 25 cent, pretiskati z orlom Ljubljanske pokrajine v pravokotnem napisu »Provinz Laibach — Ljubljanska pokrajina« in z novo vrednostjo »1 Lt. razen tega pa je na zalepkah pokrit tudi savojski grb ter dodan napis »Kartenbrief — Zalepka«. Vsi pretiski so črne barve ter se jasno ločijo od podlage. Občinstvo naj se novih zalepk Ljubljanske pokrajine poslužuje še posebno namesto dopisnic, ker dosedanjih dopisnic ni več v prometu in še ni novih, še bolj bo pa občinstvo po teh praktičnih zalepkah poseglo zaradi pomanjkanja pisemskega papirja, prav tako pa tudi zaradi varčevanja sploh, saj pri zalepkah z znamko za 1 liro dobimo pravi zastoj. Še posebno se bodo pa za pretiskane zalepke zanimali filatelisti ter se založili z njimi zaradi zamenjave za tuje znamke in druge poštne vrednotnice. Omenjamo samo še to, da nove zalepke po eno liro veljajo za Ljubljansko pokrajino in Italijo.

* Nov grob. V Ljubljani je umrl Martin Hladnik, vlakovodja v pokopju. Pokopali ga bodo danes, 16. t. m. ob 14. uri iz kapelice Sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu. Za pokojnikom žanjou žena Iva Hladnikova in sorodstvo. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin, žanjouh ostalim naše odličnostno sožalje.

* God sv. Lucije. Nepozabno kakor vsako leto je tudi letos šel mimo nas 13. december — god sv. Lucije. Ponekod je ta svetnica zelo čislana, saj je zaščitnica najdražjega kar imamo — naših oči. Pomembna in priljubljena pa je tudi zato, ker je znanilka daljših dni. Primorski pregovor pravi: »Od svete Lucije do Božiča,

se dan podaja za korak petiča.« Mnogo seveda to ni, sredi zime pa tudi takšna majenkost prav pride.

* Ženska — knjigoveški mojster. Da se v naših obrtnih poklicih razveseljuje kot samostojni mojstri ulejšujejo je ženska moč, nam je znano, manj znano pa je, da bi v obrtnih kakor je knjigoveška, bile samostojno zaposlene ženske moči. Zato je tem bolj razveseljiva vest, ki smo jo ravnokar prejeli. Ga. Košak Dana rojena Janežič je namreč z odličnim uspehom pri Pokrajinskem gospodarskem svetu napravila mojstrski izpit iz knjigoveške in kartonažne stroke in se s tem osamosvojila. Do danes in to že 17 let je zaposlena pri knjigoveški tvrdki Jože Zabajek, in misli vse svoje odlične zmožnosti še posvečati tej tvrdki. Čestitamo knjigoveznici Jože Zabajek, da je vzgojila in usposobila tako odlično moč, ga. Dani Košakov, pa želimo v bodočih dnevih mnogo napredka in uspehov.

* Vodnikova družba ponovno in prav vljudno prosi vse gg. poverjenike, ki za letos še niso prijavili članov, da svoje prijave čimprej pošljijo družbeni pisarni, da ne ostanejo njihovi člani brez letošnjih Vodnikovih knjig. Istotako prosimo vse člane zamudnike, da se takoj prijavijo pri svojem poverjeniku, oziroma v družbeni pisarni ali v knjigarni Tiskovne zadruge (Selenburgova 3), ali v Učiteljski knjigarni (Francišanska 6).

* Na javnih produkcijah šole Glasbene Maticе v ponedeljek in sredo ob 5. v mali filharmonični dvorani, bodo nastopili gojenci klavirskega, višinskega in odd. Na za godalni ansambel. Podrobnosti spored v knjigarni Glasbene Maticе.

* Kio'se zelje in čebula žanjeta »rekorde«. V četrtek se je na žviškam trgu pojavila čebula v prosti prodaji. Kitogram je stal 12 lir. Čeprav so prodajali večinoma tako, ki se odganja, so bile gospodinje naravnost presenečene nad tako izredno prijliko. Tiste, ki so bile v četrtek na trgu, so se brž založile v nio brez večjega truda. Novica, da na trgu prodajajo čebulo, se je potem naglo širila po Ljubljani, kakor da bi šlo za veliko senzacijo. Davi so hitele gospodinje na žviški trg že z lo zgodaj. Okoli mizic na Vodnikovem trgu so se nabirale vrste gospodinj, ki so čakale, da pridejo do primernega deleža na čebuli. Istotako so se gospodinje zelo zanimale za kio'se zelje. Okoli mizice, kjer so prodajali kio'se zelje, jih je bila vrsta. Ne samo gospodinje, temveč tudi mož in otroci. Vrste so bile davi tudi okoli drugih mizic. Za jabolka in česen, čeprav sta na razkaznice, je bilo toliko kupovalcev, da jih prodajalke niso moge takoj postreči. Voliko gospodinj se je na Pogačarjevem trgu namiralo za zelje, ki je sedaj že precejšnja redkost.

* Zahvala. Za domobransko ranjenost v Podporni fond Slovenskega domobranstva darovali: Uredništvo Slov. doma 10.000 lir; uradništvo pošte Vel. Lašče 500 lir; Pokrajinsko kmetstvo poverjenstvo, mesto cvetja na grob stot. Menikana 500 lir; srednješolska mladina (zaključek vse-svetске akcije) 1.685 lir. Vsem darovalcem v imenu ranjenecv in podprancev najtopeljša zahvala! — Podporni fond Slovenskega domobranstva (črk. rač. 11.048).

* Za »Socialno pomoč so darovali: Gg. Mercedes in dr. Ivo Sinkovec iz Ljubljane namesto cvetja na grob blagopokoj-

Obvestila Slovenskega Rdečega križa

* Paketi: Vrstni red za sprejemanje paketov za čas od 18. do 22. decembra 1944 je naslednji: A, B, C in D v ponedeljek, D, E, F, G in H v torek, I, J in L v sredo, K v četrtek in M v petek.

* Pozor! Vrstni red za sprejemanje paketov za čas od 25. do 29. decembra 1944 je naslednji: Vseled praznikov se bodo sprejemali paketi za naslovljenost s črko N, O in R že v četrtek dne 21. t. m.; paketi za naslovljenost s črko P pa v petek dne 22. t. m. popoldne od 3.—½ 5. ure; črka S pride na vrsto dne 27.; črke S, T in U v četrtek dne 28. in črke V, Z in Z v petek dne 29. decembra 1944.

* Občinstvo se ponovno naproša, naj pazi na vrstni red, ki se objavi ob koncu vsakega tedna za prihodnji teden, ker s tem odpadajo številna povpraševanja med tednom.

* Poziv! V poizvedovalnem oddelku, Marjiti trg 5, naj se zglašijo pri referentu III naslednje osebe ali njih svoji: prof. Pr. nat. Forsnarčič Stefan, Opič Zdenka in geom. Elerske Jože.

ne sorodnice ge. Josipine Wessner 200 lir; tvrdka Gregor & Co., Ljubljana, Gospodarska cesta 1, namesto cvetja na grob pok. prof. dr. Svetla 500 lir. Vsem darovalcem iskrena zahvala.

* Društvo slepih so darovali: prebivalci Novih Jars v počastitev spomina na gopok. g. Valerije Rešič poleg cvetja na njen grob 421 lir, g. Ida Petko pa namesto cvetja na grob bagopok. g. Franciška Gradishe 200 lir. Vsem plemenitim darovalcem izreka odobro tudi v imenu podprancev najtopeljšo zahvala.

* Namesto cvetja na krsto blagopokojnega g. Martina Hladnika darujeta Karlo in Franja Petrovič 200 lir za Viško otroško zavetišče.

* Učite se strojarstva! Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Novi tečajji pričnajo 18., 19. in 20. decembra. Učne ure dogovorimo po želji občivalcev. Vpisovanje dnevno. — Prospekti: T. gov. sko učilšče »Chr. slov. učni zavod«, Domobranska cesta 15.

* Ali ima že vaš otrok v mladinski zbirki »Police za malec »Bibot«, ki jo je spesnila ga. Mara Tavčarjeva in opremil z lesorezi g. inž. O. Gaspari. Dobi se pri založniku v Knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ulica 3.

Iz Novega mesta

Umrla je na Drski pri Novem mestu Marija Bučar, roj. Pačaver, v visoki starosti 88 let. Pred leti si je zlomila nogo in je zelo trpela nad tri leta vsled posledic, kar je tudi pripomoglo k smrti. Od devetih otrok, dveh sinov in sedmih hčera, je en sin umrl v Kanadi, drugi, Jože, pa živi v Novem mestu kot splošno znani in spoštovani odvetnik. Od hčera živijo tri v Ljubljani, a dve v Črnomlju. Pokojnica je bila zelo priljubljena, kar je pokazal lep pogreb. Naj ji bo lahka domača zemlja! Za ujočim naše iskreno sožalje!

* Zapiranje trgovin. Po odredbi oblasti morajo imeti trgovci svoje lokale odprte zvečer do 18. ure. Lahko pa jih odpirajo pozneje po potrebi in uvid-voti.

* Živilski trg v Novem mestu. Živilski trg pred Miklavžem je bil razmeroma dobro založen posebno z mlečnimi izdelki. Smetane sira, surovega masla in masla je bilo dovolj, a tudi cene so bile dovolj visoke. da so mlični izdelki kljub temu, da je bil šele 4. dan v mesecu, dolgo časa čakali na kupe. Tudi jaja so bila na prosto že do 10 lir kos. V ostalem je cena zeljavi ostala skoraj nespremenjena. Precej je bilo tudi orehov od 55 do 60 lir za kilogram. Nekaj je bilo puranov po 350—400 lir. Kupcev pa ni bilo kmalu. Pečeni so bili po 150 lir komad. »Kranjske« klobase pa so bile po 35 do 40 lir. Tudi zanje so se niso »teple«. Ni namreč varno kupovati tako blago o katerem ne veš kako in kaj. Zelo je vendar prvo. Primanjlovala pa je jabolka. V splošnem kupčja ni bila zelo živahna.

* Preskrba drv. Mestna občina se trudi na vse načine, da prekrija onim, ki so brez kuriva, vsaj nekaj drv. Dovaža jih na Hadov trevnik, kjer jih delavci žaga o in cepijo. So sicer svača, a vendar dobrodošla. Interesenti naj se zglašijo na mestni občini, kjer bodo prejeli nakaznico, nakar morajo priti z vozilom po drva, kjer jih ob prejemu tudi pečajo.

S Koroškega

* Filmske predstave za delovne ljudi. V teku meseca decembra je priredila nemška delovna fronta na Koroškem več filmskih predstav v skupinskih taboriščih in raznih obratih na Koroškem. Dosedanja poročila kažejo, da presega število takšnih predstav 40. V drugi polovici decembra se bodo predstave nadaljevale in se bo njih število do konca meseca najmanj podvojilo.

* Na južnem bojišču je padel 1. novembra narednik Valter Tavčar iz Bejaka. Za njim žanjou žena Marija s hčerko, starši, brati in sestre. Na jugovzhodnem bojišču je padel 30. oktobra koroški rojak Viktor Kogelnik.

* V Celovcu so v ponedeljek pokopali 52-letno Elizabeto Hafnerjevo, njeno hčer Hil-do Hafnerjevo ter njenega sina Jožefa Hafnerja. Za imenovanimi žanjou Viljem Hafner, posestnik in njegova hči Lina. — Nadejda so pokopali v Celovcu 89-letnega Leopolda Sačika. K pokopu so ga položili 9. decembra. — V 78. letu svojega življenja je zapustil svoje Simon Rožman, bivši strojni ključavničar in trafikant.

* V Zgornjem Dravogradu se je primerila mesarju Ludviku Moserju nesreča. Ko je hotel z nožem odsekati kos mesa, mu je

rezilo padlo iz ročaja ter mesarja občutno ranilo. Mož se je moral zateči po pomoč k zdravniku.

* Drag prašič. Pri Sv. Andreju na Koroškem je procal posestnik Franc Pichler nekemu kupcu 75 kg težkega prašiča po 4 Rm žive teže. Ker se je s tem p. egral proti predpisom, ki dovoljujejo za kivo ram žive teže največ 1,23 mrt, je prašič p. ed sodišče. Celovško sodišče ga je obsodilo na 7 mesecev ječe. del kupca pa je bil zaplenjen v prid državne blagajne.

S Štajerskega

* S hrastovim listom je bil odklovač graški rojak podpolkovnik Pavel von Hauser, ki se je že ponovno izkazal v bojih na zapadu.

* Starec Ormož je pred kratkim videl šestanek narodne vojske, to je vse moš. e od 16. do 60. leta. Ob tej priliki je bil v Ormožu zbor, na katerem so bili pripadniki ljudske vojske zaprišeni na zastavi Adolfa Hitlerja. Govoril je okrožni vodja Fritz Bauer.

* Vojni invalidi bodo lahko opravili posebni tečaj, pišejo nemški listi, nato pa bodo lahko prevzeli službe spornih učiteljev v Nemčiji.

* Nad 100.000 važnih listin so fotografirali v območju graške mestne občine, da osanejo na ta način ohranjeni dokumenti, ki so važni za dobro preko selanje vojne. Dosej so izgotovili že 45.000 posameznih negativov. Fotografirane posnetke delajo s pomočjo filmov, na katere posnamejo veliko število listin v velikosti pisarniškega papirja. Filme shranijo nato v zabojih, da jim ne moreta škodovati ne voda ne vlaga.

* V Leskovcu pri Ptuj so pokopali blokovnega vodjo Janeza Drevenskega, ki je padel od zločinke roke. Domače prebivalstvo se je udeležilo žalnega sprevoda v velikem številu. Ob odprtem grobu se je zahvalil pokopniku za njegovo delo župan Simenčič.

* V Podkloštru so se zbrali nedavno pripadniki ljudske vojske, ka eim je govoril SA Sturmführer Pitzler.

* Marišorški pisarski mojster J. s. p. Zorko in njegova žena Josipina sta 28. novembra obhaja a zletu poroka. Oba sta rojena Marišorčana ter sta skoro dve desetletji živeja v Ptuj.

* Žrtev prometne nezgode. 53 letni ključavničar, Karel Popelnik iz Gradača se je peljal s kolesom po ulici, ko ga je posnel tramvaj ter ga treščil ob tla. Pri padcu je Popelniku počila lobanja ter so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Iz Trsta

* Cena sadni mezgl. Tržaško prehranjevalno ravnanje je določilo sledeče cene prehranjevalni mezgl: mezgl. I vrste v čebrih po 5 kg v prodaji na debelo 32,30 lir kg, v nadrobni prodaji 39 lir kg. Zabočkom z mezgl. I kg v prodaji na debelo 35,40 lir kg, v nadrobni prodaji 42 lir kg. Čebri po 25 kg v prodaji na debelo po 31,80 lir kg, v nadrobni prodaji 40 lir. Čebri 10 kg v prodaji na debelo 33,10 lir kg, v nadrobni prodaji 40 lir. Čebri 5 kg v prodaji na debelo 34,70 lir kg, v nadrobni prodaji 40 lir kg. Sadna mezgl. II vrste: čebri 5 kg v nadrobni prodaji 38 lir kg, v prodaji na debelo 32,80 lir kg.

* Prva maša v zaklonišču. Tudi dni je bila na pobudo tržaških frančiškanov med etalkum aatom prva maša, ki je bila darovana v zaklonišču na Elizejskih poljanah.

* Javna knjižnica v Il. Bistrici. Glasilo slov. nar. stražarjev »Straža ob Jalnancu« poroča, da je bila te dni otvorjena v Il. Bistrici prva javna slov. knjižnica, v kateri se je nabralo nenavadno veliko knjig, deloma po postovoljni zbirki, deloma pa po nakupu. Prebivalstvo je ustanovitev knjižnice z navdušenjem pozdravilo in takoj pridno seglo po knjigah.

* Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu: 90letna Frančiška Knez-Gilanc, 74letna Marija Danev-Kette, 57letni Ferdo Stok, 67letni Ivan Kumar, 14letna Olga Vodopivec, 77letna Sabina Smid, 93letna Uršula Skarabar vd. Pirman.

* Himen. Te dni so poročili v Trstu elektricar Ald Kobal in gospodinja Karmen Gorniero, uradnik Marij Sartoretto in uradnica Ljilja Petelin.

* Nezgoda na morju. Visoko valovje je poglbnalo motorno ladjo »Timav« proti nekd obalni skali pri Griljanu. 24 letni Angel Copcanin iz ulice Fabra Severa 186 je pri sunku padel v morje in si ob skalovju težko poškodoval desno nogo. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico. Njegove poškodbe niso smrtno nevarne.

* Stirje ranjeni zaradi eksplozije razstreliva. 14letni Bruno Geržin je našel iz-

streljek, ki se je z njim igral. Razstreljivo je eksplodiralo in ga ranilo. Pri t. m. so bili ranjeni tudi 10letna Lucija Miglicio ter 38letni Anton Premru in Marija Černič iz Celovca, ki so šli slučajno mimo. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

* Vaak dan nezgode. 26 letna Katarina Boštjančič iz Lakovca si je med delom poškodovala levico. — 19 letno Adelmo Balaben iz Fare pri Soči je povozil neki kolesar. Ima rane na obeh rokah in desnem kolenu. šestletni učenec Ferdinand Perkon iz ulice sv. Stefana 27 se je pri padcu pobil po glavi. Ponesrečenci se zdravijo v gorški bolnišnici.

Beleznica

KOLEDAR

Sobota, 16. decembra: Adeja.

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Festival v Solnogradu.

Kino Sloga: Nora.

Kino Union: Takšna mi ugajaš.

DEZURNE LERARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciri Metodova 43;

Trnkovo ded., Mestni trg 4; Uslar, Selenburgova ulica 7.

Zatamnitev od 17.10 do 7.10

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

OPERA

Sobota, 16. decembra, ob 16.30: operna

predstava: Thais. Red Premierski.

Nedelja, 17. decembra ob 14.: dramska

predstava: Kar bošče. Izven. C. ne

od 40 lir navzdol. Ob 17.: operna

predstava: Rdeča kapica. Mladnska

predstava. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 18. decembra ob 16.30: dram-

ska predstava: Poslednji mož. Premi-

era. Red Premierski.

* * *

Ponovitev Massenietove opere »Thais«.

Danes v soboto pride na spored zopet to

delo v deloma spremenjeni zasodbi z neka-

terima pevskimi močmi, ki doslej še niso

nastopale v tej operi. Letos jo bo dirigiral

D. Zebre. — Režiser: C. Debevec. — Ko-

reograf: inž. P. Golovin. Kosumi: J. Vil-

fanova. — Danes v soboto bo predstava za

red Premierski.

* * *

F. Ks. Svoboda: »Poslednji mož«. Ta tri-

dejskanska vsevoljga, ki jo pripravljata Dra-

ma in bo v ponedeljek 18. t. m. prvič upri-

zorjena, ima za osrednji lik tiranskega

družinskega očeta. Njegova v napabo

smer obrnjena energija povzroči v dužni

hinavstvo in laži. Tragikomični značaj

očeta Petejna ima molilnoprve poteze.

Igra je izrazito zabavnega značaja, a ni

brez poučnega jedra.

Gledališki kofedartek 1944/45 je v pro-

daji pri operni blagajni in pri bilet rih

v Operi, nadalje v knjigarnah in večih

tržakah. Koledartek obsega 50 reprodukcij,

razne članke o gledališču in njegovem

poslanstvu, seznam gledališkega osebja

itd.

* * *

Izdajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 16. DECEMBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini, 7.10—

9.00: Jutrarnji koncert. Vmes od 7.30—7.40:

Poročila v slovenščini, 9.00—9.10: Poročila

v nemščini, 12.00—12.30: Napoved sporeda

— nato: Opoldanski koncert, 12.30—12.45:

Poročila v nemščini, poročilo o po ožaju

in poročila v slovenščini, 12.45—14.00:

»Zvoki iz opere« — Radijski orkester vodi

D. M. Šijanec, sodelujeta: sopranistka Dra-

gica Sokova in tenorist Anton Koren.

14.00—14.10: Poročila v nemščini, 14.10—

15.00: Vaška godba in pevski duo Brata

Lumbar — spremilja: na harmoniki Avgust

Stanko in na kitari Franc Stančič, 15.00—

17.00: Prenos osrednjega nemškega spo-

reda (glasba), 17.00—17.15: Poročilo v

nemščini in slovenščini, 17.15—18.00: Prenos

osrednjega nemškega sporeda (glasba),

18.00—18.30: Prenos osrednjega nemškega

sporeda, 18.30—18.45: Pregled sportnih do-

godkov (nem. in slov.), 18.45—19.00: Go-

spodnjsko predavanje — Bizjak Vida:

Gospodinja pripravlja za praznike, 19.00—

19.30: Fantje na vasi, 19.30—19.45: Poročja

v slovenščini, 19.45—20.00: Aktualno pre-

davanje — govori Hans Fritzsche, 20.00—

20.15: Poročila v nemščini, 20.15—22.00:

Prenos osrednj. nemškega sporeda, 22.00—

22.15: Poročila v nemščini in napoved spo-

reda, 22.15—24.00: Prenos osrednjega nem-

škega sporeda (za konec tedna).

KULTURNI PREGLED

Psihologija revolucije

v Mrakovem »

Zemljepisni in zgodovinski obzorik

v svezih z imeni, ki jih čitamo v vojnih poročilih

Eger (nemško Erlau) je glavno mesto madžarskega komitata Hevesa. Prebivalcev šteje blizu 30.000. Leži pa ob enaki imenovanji reki. Eger je končna postaja železnice, ki pelje iz Füziša čez Abony v Eger. Že od leta 1804. je sedež škofije, ima mnogo samostanov in cerkev, med katerimi je znamenita zlasti v grškem slogu zgrajena stolnica, nadalje grška cerkev in minaret iz turških časov. Eger ima svoje sodišče, licej, knjižnico in zvezdarno, več drugih šol in pravno akademijo. V Egru izdelujejo slovitodeče vino »bikavare«. V mestu obratuje več parnih mlinov, tobačna tovarna, znana sta tudi dva topla naravna vrelca. V zgodovini se Eger omenja l. 1542., ko so ga razrušili Tataři. Kot trdnjavo je bila zelo važna postojanka v turških vojnah. L. 1552. so ga uspešno branili pred turškimi napadi, kasneje pa je podlegel in je bil pod turško oblastjo od l. 1566. do 1687.

Pečuh (madžarsko Pecs) je mesto v madžarskem komitatu Baranja s 55.000. večinoma protestantskimi prebivalci. Leži ob vzhodni gorovja Meceek. Je železniška postaja ob progi Budimpešta—Osijek. Pečuh ima številne lepe cerkve in samostane, med katerimi je zlasti zanimiva v romanskem slogu zgrajena bazilika iz 11. stoletja, ki je bila od leta 1543. do 1686. mošeja. Na dobo turškega suženjstva spominjajo tudi župna cerkev, cerkev bolnišnice in kapela sv. Janeza z minaretom, ki so bile vse nekoč mošeje. Pečuh je sedež komitata, katoliškega škofa in stolnega kapitlja, ima svoje sodišče, finančno in pošto ravništvo, trgovsko zbornico, univerzo in številne vzgojne ter dobrodelne zavode. Pečuh je trgovsko in industrijsko mesto. Slovijo po svoji trgovini z vinom. Znanje so njegove tovarne šampanjca, majolik in za orgle. V bližini lomijo marmor in kopijejo premog. V okolici so številni vinogradi, sadovnjaki in nasadi tobaka. Naselbina se je v starem veku imenovala Ad quinquę basilicas (Pri petih cerkvah). Kralj Stefan I. je v Pečuhu ustanovil škofijo. Ludvik I. pa l. 1367. univerzo. V srednjem veku je bil Pečuh znano kulturno mesto s slovit knjižnico in prvo univerzo. L. 1543. so ga zasedli Turki, ki so ga zapustili šele l. 1686. V turški dobi in takoj po osvoboditvi je živel v Pečuhu mnogo južnoslovanskega prebivalstva pravoslavne in katoliške vere. Kasneje se je v okolici Pečuha naselilo precej priseljencev iz Nemčije. L. 1918. ga je zasedla srbska vojska, ki ga je izpraznila 3 leta kasneje.

Miskolc je glavno mesto madžarskega komitata Hódmezővásárhely. Leži blizu 60.000. večinoma protestantskih prebivalcev. Miskolc je železniška postaja na progi Budimpešta—Satoraljaujhely. Je sedež protestantskega superintendenta, ima svojo gimnazijo, gledališče, kopališče, mlinarsko, tobačno, čevljarstvo, papirno in žagarsko industrijo. V mestu izdelujejo tudi mnogo mila in drugih obrtnih izdelkov. Prebivalstvo se bavi z vinsko žitno in živinsko trgovino. Mesto ima svojo trgovsko in obrtno zbornico. Znamenita je v gotškem slogu v 14. stoletju zgrajena cerkev.

Massenetova »Thais« v spremenjeni obliki

V sezoni 1942/43. je prišla po več kot dvajsetletnemu premoru »Thais« zopet na spored naše Opere in sicer v prevodu in pod muzikalnim vodstvom dirigenta Nika Štrifota in v režiji režiserja Cirila Debeveca. Dosegla je nepričakovano velik uspeh, s katerim se je lahko merila samo še Verdijeva »Traviata«.

V isti sezoni so peli »Thais« 24 krat, 1943/44. pa 10 krat. Vsekakor pomenja navedeno številno reprizo za naše razmere vrhunsko storitev.

Kot delo, ki izstopa s svojimi vzhvalnimi kvalitetskimi iznad drugih predstav, je bila »Thais« uvrščena tudi v tekoči spored letošnje sezone. Ta »Thais« ne bo zgolj ponovitve že znane predstave, kajti prinesla bo v našo sedbi razne zanimive nove nastope.

Naslovno partijo bo nela zopet V Heybelova, ki si je ravno v vlogi »Thais« pripelala največjo popularnost. Lahko se reče, da je to njena, v najširših krogih najbolj upoštevana partija. Njen sonevec bo letos prvič B. Popov, ki bo zvalil vlogo Atanacia. Ta partija ustreza po svojem muzikalnem in igralškem izrazu oblikovanemu značaju našega baritonista, tako, da bo novi Atanacel močno zanimivost nove izvedbe. Razen njega bo slišali občinstvo D. Čudna v partiji Nicieze ter E. Kržetova in V. Bukovecova kot sužnji Krobila in Mirtalo.

Opera sloni na močnem duhovnem in čustvenem kontrastu, katerih trenje znameniti francoski pisatelj in akademik Anatol France zanimivo rešuje v romanu, po katerem je napisan libreto te opere.

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

Libretist Louis Gallet in skladatelj Massenetova »Thais«

net sta prešla ostra nasprotja v čustvenih prelomih v niz učinkovitih lirskih in dramskih slik, ki tudi v najostrejših izrazih ne izgubijo zveze s poslušalčevim ugodjem.

Razen že navedenih članov nastopajo še: F. Lupia kot puščavnik Palemon, E. Golubova kot opatinja Albina in F. Langus kot sužnj. V baletu nastopajo solisti: G. Bravničarjeva, S. Japleja, M. Remskarjeva, M. Kirbos in D. Pogarar. Novo bo tudi muzikalno vodstvo te predstave, ki je bilo poverjeno dirigentu D. Zebretu. Režija je C. Debeveca, koreografija P. Golovina, kostumi: J. Vilfanove.

Maša St.

SPORT

Prvaki niso večni

Že samo po tem, da sta v zadnjih mesecih le dva kluba, in sicer Malmoe FF na švedskem in Lausanne Sports v Švici osvojila prvenstvo in zmaga tudi v pokalnem tekmovalstvu, ter je samo Dresdner SC kot lanskemu prvaku uspešno, da si je še letos osvojil ta naslov, lahko sklepamo, da so bila tekmovalstva za državna prvenstva po Evropi zelo naporna in bolj ali manj izenačena. Skoraj po vseh državah so vojni dogodki močno vplivali na potek tekmovalstva. Marsikje je bilo treba prilagoditi pravila in način izvedbe pri krojnih danih prilikah. Veliki in po svoji udarni sili znani klubi, kakor n. pr. Gradjanski iz Zagreba, Grashoppers iz Curiba ali Ferencvaros iz Budimpešte, niso mogli ohraniti forme preteklega leta, temveč so morali spreminjati svoja moštva, dokler niso bila pahnjena s prestola. Trije klubi: Boldklubben iz København, Belfica in Athletic Bilbao so se za izgubljen prvenstvo vsaj deloma oddolžili s tem, da so si osvojili pokal. Boldklubben je premagal FREM, Belfica Sporting Lisabon, Athletic Bilbao pa FC Valencia.

Letošnji prvaki po Evropi so:

Portugalska: prvaki: Sporting Lisabon, lanski prvaki Benfica, pokalni prvaki Benfica;

Španija: FC Valencia, AC Bilbao, AC Bilbao;

Francija: Lens, FC Lens, Nancy; Belgija: FC Antwerpen, FC Mecheln;

Nizozemska: De Volewijckers, ADO den Haag, Willem Tilburg;

Danska: FREM København; AB København; AB København;

Norveška: BJART, Oslo; Vikinger Stavanger;

Švedska: Malmoe FF; IFK Norrköping; Malmoe FF;

Madžarska: NAC Veliki Varadin; Ferencvaros; Ferencvaros;

Hrvaška: HAŠK, Zagreb; Gradjanski; Slovaška: SK Bratislava; Moštvo Armade;

Italija: La Spesia; FC Torino;

Nemčija: Dresdner SC; Dresdner SC;

SK Ljubljana. Za vse igralce, ki so igrali v domačem turniru, bo v soboto 16. t. m. ob 18.30 strogo obvezen sestanek v posebni sobi gostilne Rebec. — Odbor.

Sodna kronika

France Velkavrh je prejel zasluženo plačilo

Ljubljana, 7. decembra.

Nedavno smo poročali, da je ljubljanska policija po razburilnem zasledovanju aretirala 26 letnega samskega šoferja Francea Velkavra, znanega vionilca, ki je doma iz Korene pri Horjulu. Detektivji so ga že dalj časa zasledovali, znal se jim je pa spretno skrivati. Končno so odkrili njegovo skrivališče, tik pred aretacijsko pa jim je pobegnil na streho hiše, v kateri se je skrival. Mislil je, da mu detektivji tega ne bodo slehili. Ker so pa organi javne varnosti pokazali prav toliko poguma kakor on, mu je vselej za izmikljanje sploh nelo in se je vdal.

Po kratki preiskavi ga je policija izročila sodišču, kjer je bila te dni priti njemu glavna razprava. Velkavrh je vse, kar je bil obtožen priznal. Obtožen pa je bil zločinstva vionilne tatvine in zločinstva poskušane vionilne. Dne 3. oktobra lani je vionil v pisarno Jurija Suhadolnika na Ciri Metodovi cesti. Ker ni našel nikjer denarja, si je pripravil precej drugega ple. na, ki je bil vreden blizu 33.000 lir. Pri tem ga je zasedel Suhadolnik in Velkavrh je bil aretiran. Kasneje se mu je posrečilo pobegniti iz zapora in 17. oktobra je zopet vionil v dobro založeno stanovanje. Tokrat je bila njegova žrtev Slavka Jelenova na Sv. Petru nasipu. Tuji tuji si je nabral blaga, ki je bilo vredno najmanj 35.000 lir. Ko je blago odnesel, ga je neka gospodična spomnila in opozorila nanj ljudi. Kasneje so ga aretirali France Velkavrh je bil obsojen na 3 leta in 6 mesecev robije ter na izgubo časnih pravic za do 4 let.

Ne vozi se na kolesu s koso na rami

Na kmetih je splošno v navadi, da se kosci peljejo na travnike oziroma s travnikov z nezavarovanimi kosi na rami. Proti takim nevarnim vožnjam je bilo že mnogo pritožb, saj se je zgodilo že

naslovi. Dva sta prekritana, tretji pa ima pripombo samo do 12. 7. Kaj pomeni to? »Viljem Nordmann je bil dijak. Po m je nekaj časa delal pri nas kot voznik in je nato spet izstopil. Hotel se je kot kemik osamosvojiti. Bistre glave je, hkratu pa čudak, ki si domišlja, da je poklican na nekaj večjega. Ker so njega s sodelavcem zmerom le ekipo odmerjena, si izbi a tedaj cenejši stanovanje. Moja pripomba samo do 12. 7. pomeni, da ob tem roku opusti sobo, kjer zdaj stanuje.«

Werner Helbing je naglo preletel imena v zapisnici. »Dirk Svensen — ?« je osumil ob nekem drugem prisilcu. »To ime stoji tukaj skoraj osamjeno in ima tri vprašajle. Zakaj?«

»Je mar Rothe tudi tega podpiral?« je vprašal Urban.

»Ravnatelj Rothe je imel namen, omogočiti Svensenu, da bi dobil podporo?«

»Ne. Dirk Svensen je bil ob istem času kakor Nordmann tu nastavljen in je takisto kmalu spet izstopil.«

»Zakaj je Rothe podpiral Nordmanna?«

»Nordmann je reven kakor slavna cerkvena miš, zato je Rothe sklenil dovoliti množnemu čeprev, s katero živčnemu mlademu človeku prispevek, ki ga redno prejema, medtem ko je Svensen konec koncev vendarle odletel.«

Kriminalna uradnika sta to z zanimanjem poslušala. »Po tem delstvu bi bilo menda soditi, da se Rothe ni kdo ve kako ogreval za Svensena?« je vprašal Helbing. »Tako je, gospod komisar,« je ravnotežje pritrdil. »Rothe je od kraja pričakoval, da se bo Dirk Svensen razvil v izvršno moč, a kmalu je doživel razočaranje. Svensen je imel peh dobre namene, toda v moralnem pogledu je slebič. Samo Rothejevi dobroti se je bilo zahvaliti, da mu je marsikaj spregledal.«

»Kako se Svensenu zdaj godi?«

»O njegovih rodbinskih razmerah nisem natanko poučen. Rothe sam je seveda bolje vedel, kako in kaj.«

»In Viljemu Nordmannu?«

»Nordmann je sirota in mora od rane mladosti sam skrbeti zase. Kakor sem že omenil, je vrl, a silno živčen značaj. To je bilo tudi vzrok, da je prišlo med njim in Rothejem večkrat do nesoglasij, ki jih pa moj prijatelj nikoč ni jemal povsem za resno. Narobe, mnogokrat se je smjajal trgovskemu Nordmannu in trdil, da klub vsemu tiči v njem zdravno jedro. Zato mu je tudi naklonil podporo.«

»Kakšno so bila tista nesoglasja?«

»Največkrat je šlo za vračanja s področij tehnik in kemije. Nordmann je po poklicu kemik in je ostal tudi po svojem odhodu v delovni zvezi z Rothejem.«

»Hvala vam za zdaj. Gospod ravnatelj,« je rekel Helbing Walteru Lemnitzu in mu podal roko. »Vaša razlaga mi je zelo važna.«

hude nesreče. Vsa opozorila in tudi kazni niso mnogo zalegla. V ljubljanski okolici, dojmoma tudi po Ljubljani sami, lahko vsako poletje opazujemo, kako se kosci vozijo na kolesu z nezavarovanimi kosi in ogrožajo varnost prometa in pešcev.

Poučen primer, kako dalekosežne posledice ima lahko taka neprevidna vožnja, je obravnaval v torki sodnik-podrednik krožnega sodišča sos. Rajko Lederhas. Nek pošto-uradniški pripovednik iz ljubljanske okolice je letošnje poletje v svojem prostem času pomagal staršem pri košnji. Ko se je peljal s travnika v okolici mesnega vodovoda proti Ježici, je na nekem nepredvidnem, ožkem ovinku naletel na dve kolesarki. Peljal se je z nesklapljeno koso na rami. Nesreča je hotela, da je stal na ovinku tudi nek otrok. Vsi trije kolesarji so sicer vozili pravilno po desni strani, ker pa se je moral kosci izogniti otroku in je bila cesta ozka, je zadel v drugo kolo arko in jo podrl. Nesreča je hotela, da je kolesarka padla na koso, ki ji je zelo nevarno porušila levo nadlakt. Zdravniška preiskava je ugotovila, da ima poškodovan živec in da ne bo nikoli več sposobna za delo. Kolesarka je bila neka tovarniška delavka, ki se je sama preživljala, ker nima druge oskrbe.

Zadeva je prišla pred sodnika, ker je bil kosci obtožen po § 205 kaz. zakonika, da je z melomarno vožnjo ogrožil promet. Ponesrečenka je poleg tega terjala primerno odškodnino, ki jo bo moral obtožen plačevati do konca njenega življenja. Če se ji ne bo dala kasneje ne bo toliko pozvaljiva da bo za delo sposobna. Ker ima kosci nič mesečne dohodke, je nesreča prizadel oba: ponesrečenko, ker se ne more več sama preživljati in ker je navezvana na podporo, obtoženca kosa pa, ker bo moral svoje pitje dohodke deliti z njo. Sodiščnik je sicer uvidel, da se je nesreča zgodila bolj ne naključju kakor po malo-marnosti, vendar ni mogel preko dejstva, da se je obtoženec vozil z nezavarovano koso. Zato se je obsojil na 2 meseca strogega zaporu, pomnila za dobo enega leta. Državni tožilec se s sodbo ni zadovoljil in je prijavil pritožbo.

Ali veste, kako je ravnati z ročno brizgalico, gasilsko metlo in kako se gasi s peškom? Če niste skušali dobiti zadevne navodila, izvečajte se! Najboljši pripomočki nam ni ne koristijo, če jih ne znamo uporabljati.

Po znaku alarma je prepovedano gledati skozi okna, postajati po balkonih, dvoriščih in vežah.

Umrja je gospa

Roza Bolha

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 17. t. m. ob 2. uri popoldne z Zal, kapele sv. Krištofa, na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, 15. decembra 1944.

ZALUJOČI OSTALI

POHISTVO

OTROŠKO POSTELJO

SIVALNI STROJ

RADIO

SUKNJIC

MOSKO SUKNJO

LEPO DARILO

BOŽICA DARILA

GUGALNEGA KONJA

GUGALNEGA KONJA

SPORTNE ČEVLJE

GROBINTCO

GLOBOKO ŽALUJOČI:

ANGELA, žena; MITJA, sin in ostalo sorodstvo

ROZA BOLHA

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

POGREG NEPOZABNE

MALI OGLASI

GOZJARJE

GOZJARJE

LEPO PUNČKO

DEZNI PLASČ

OTROŠKE ČEVLJE

GOZJARJE

DEZNI FELERINO

TALKUM

ZAFESTNO URO

OPEKO

DVE RACI

VODOVODNE CEVI

TELESNI STOL

ROZA PLATNO

TRIEDER

SPORTNI VOZILCI

RADIO

OVČJO VOLNO

KUPIM

V KOMIS. PRODAJO

TEHTNICO

STROJNE DELE

2 PARA KONJ

SANI

KUPIM

BELO PLANELO

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

DAMSKO KOLO

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

GOZJARJE

G. Fürthmüller:

Kipec princeze Amare

Roman

»Prazna — prazna! Denar je res izginil —« je rekel Legnitz in glas se mu je zašilil. Pokojnikov zvesti prijatelj in sodelavec si ni mogel zamisliti, da so bili Rotheja v trenutku smrti okropili njegovega denarja.

»Prazna — seveda — saj tudi skoraj ni bilo pričakovati, da bi tukaj našli denar,« je Helbing mirno odvrnil.

»Od Wilkensa sem včeraj slišal, da je Rothe zmerom rad ustrežal ljudem, ki so potrebovali njegove pomoči. Je to resnica, gospod ravnatelj?« se je Urban oglašil.

»Da, res je. Rothe je prosilca malokdaj zavrnil, če je le imel gotovost, da je njegova prošnja upravičena.«

»So vam imena teh ljudi znana?«

»Zapisoval sem si jih v bežnico.« Segel je v prsni žep ter izvlekel ozko knjižico v rdeči vezavi. »Prosim, sami poberite — tu so imena in naslovi ljudi, ki jih je Rothe podpiral, bodisi neposredno, bodisi po mojem posredovanju.«

Urban si je zapisal imena. Ko je prebral zadnjega, je dvignil oči. »Kdo je to Viljem Nordmann? Tu so navedeni trije